

EnviroOskary za činy, nápady... aj (zlo)čin roka 2011 rozdane!

Vyvrcholením 38. ročníka Medzinárodného festivalu filmov o trvalo udržateľnom rozvoji Ekotopfilm 2011, ktorý sa konal 17. – 21. októbra v Bratislave, bolo slávnostné vyhlásenie 4. ročníka Národnej Enviro súťaže Slovenska (NESS) a odovzdávanie EnviroOskarov 2011.

EnviroOskara za Enviro službu roka 2011 prevzal riaditeľ pre stratégie a projekty Slovenskej agentúry životného prostredia SR RNDr. Ľuboš Čillag

EnviroOskary 2011

Do 4. ročníka súťaže NESS, ktorej cieľom je hľadať a oceniť ekologické služby a produkty na Slovensku a určiť víťaza, ktorý najviac dbá na životné prostredie, prišlo viac ako 60 prihlášok. Odborná porota udelila EnviroOskara 2011 v 11 súťažných kategóriách.

V kategórii Enviro auto roka prvé miesto získalo BMW 320d EfficientDynamics Edition. Je to špeciálna verzia modelu BMW, ktorá sa snaží priniesť čo najnižšiu spotrebu a emisie pri zachovaní pôžitku zo šoférovania tohto vozidla. Enviro technológiou roka je Sanácia odkaliska Kalové pole ZSNP, a. s., Žiar nad Hronom. V kategórii Enviro produkt roka si EnviroOskara prevzali Juraj Plesník a Jozef Zlámalá z PR Krajné, s. r. o., za Konštrukčné izolačné dosky STERED na báze recyklovaného textilu, najmä autotextilu.

V kategórii Enviro služba roka si EnviroOskara odniesla Slovenská agentúra životného prostredia so sídlom v Banskej Bystrici. Porota ocenila jej Podporu implementácie Operačného programu Životné prostredie pomocou siete REPIS v regiónoch Slovenska. Prioritným zameraním regionálnych environmentálnych poradenských a informačných stredísk (REPIS) SAŽP je zabezpečenie informačnej

dostupnosti pre podporu absorpčnej kapacity a transparentnosti alokácie finančných prostriedkov v SR s prioritnou orientáciou na riešenie environmentálnych problémov. Kancelárie REPIS sú odborne profilované miesta prvého kontaktu zabezpečujúce komplexné informačné, poradenské a vzdelávacie aktivity v oblasti projektovej prípravy, predkladania a implementácie projektových zámerov.

Ďalší Enviro Oskar 2011 bol udelený v kategórii Enviro stavba roka a získala ho Slamená kupola v Hrubom Šúre (Bjorn Kierulf, Createrra, s. r. o.). Enviro obcou roka je Babín. Enviro osobnosťou roka sa stal významný slovenský klimatológ Milan Lapin.

Kampaň pre program Mladí reportéri pre životné prostredie (Miroslav Baláž, Jozef Páleník, Soultion Creative Studio) zvíťazila v kategórii Enviro nápad roka.

Enviro Oskarom v kategórii Enviro čin roka 2011 boli ocenené Environmentálne čisté rekordy (SITA Slovensko, a. s.), ktoré svoju históriu začali písať na Medzinárodnom festivale filmov o životnom prostredí ENVIROFILM v roku 2008.

V kategóriách Enviro firma a Enviro mesto porota ceny neudelila, zato však už po druhý raz bol vyhlásený Enviro (zlo)čin roka. Tentoraz si toto „ocenenie“ odniesla Ambícia trasovania ropovodu BSP cez Žitný ostrov v Podunajskej nížine, ktorá je obilnicou Slovenska a zásobárňou pitnej vody pre podstatnú časť strednej Európy.

(gudz)

Štrnásť ŠIŠKA potvrdila záujem o environmentálnu výchovu

Viac ako 140 pedagógov, koordinátorov a odborných pracovníkov environmentálnej výchovy z celého Slovenska sa zúčastnilo XIV. ročníka Veľtrhu environmentálnych výučbových programov ŠIŠKA 2011, ktorý sa konal od 13. do 15. októbra na Sliachi. Tohtoročná účasť potvrdila, že záujem o podujatie nielenže pretrváva, ale z roka na rok rastie. XIV. ročník veľtrhu bol financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci projektu Zlepšenie environmentálneho povedomia v oblasti ochrany prírody a krajiny (vrátane NATURA 2000). Realizátorom projektu a organizátorom veľtrhu ŠIŠKA je Slovenská agentúra životného prostredia – Centrum tvorby krajiny, environmentálnej výchovy a vzdelávania.

Program veľtrhu

Program štrnásteho veľtrhu opäť ponúkol široké spektrum prezentácií dokumentujúcich záujem a snahu pedagógov a ich žiakov (od najmenších škôlkarov po stredoškôlakov) aktívne sa podieľať na trvalo udržateľnom živote na našej planéte.

Súčasťou veľtrhu už tradične bola burza kníh, metodických materiálov a učebných pomôcok a nechýbal ani poznávací výlet. Tentoraz účastníci ŠIŠKY absolvovali výstup na Pustý hrad.

Ceny pre najlepších

Piatkový večer bol venovaný oceňovaniu úspešných účastníkov súťaží realizovaných SAŽP a slávnostnému odovzdávaniu Certifikátov ekologickej stopy. V druhom ročníku školského programu získalo tento certifikát 107 škôl z celého Slovenska. Udeľovanie certifikátov prebieha vo virtuálnej, a teda environmentálne šetrnej rovine. Zástupcovia ôsmich škôl, s najnižšou ekologickou stopou vo svojej kategórii, si však certifikáty prevzali osobne na veľtrhu. Držiteľom certifikátu s najnižšou ekologickou stopou je Špeciálna základná škola zo Spišskej Belej. Svoju ekologickú stopu si oproti minulému roku znížilo 29 škôl.

Ocenení boli aj úspešní účastníci súťaží Oči na stopkách, Hodina s Ekostopou a ProEnviro. Hodina s Ekostopou je súťaž o najlepšiu aktivitu na tému ekologická stopa. V minulom školskom roku 108 pedagógov (24 MŠ, 59 ZŠ, 25 SŠ) prihlásilo 114 aktivít. Na ŠIŠKE boli ocenení autori 12 najlepších aktivít. V 6. ročníku súťaže ProEnviro (súťaž o najlepší environmentálny projekt organizovaný školou) súťažilo 32 školských kolektívov. Porota udelila dvanásť cien (tri ceny v každej kategórii bez poradia).

Kampaň a reportérska súťaž Oči na stopkách, zameraná na informovanie verejnosti o pozitívnom a negatívnom správaní sa človeka k prírode, je súčasťou školského programu Na túru s NATUROU a v školskom roku 2010/2011 sa konala po prvý raz. Jej výsledky boli vyhlásené pri príležitosti Svetového dňa životného prostredia (5. jún). Autori najlepších príspevkov a fotografií (porota vyberala z takmer 300 prihlásených prác), boli tiež ocenení na tohtoročnej ŠIŠKE.

(gudz)

Účastníci Šišky 2011

Kremnica – Hlavné mesto biodiverzity 2011

Hlavným slovenským mestom biodiverzity 2011 sa stala Kremnica

V druhom ročníku súťaže **Hlavné mestá biodiverzity 2011** na Slovensku, ktorú vyhlásilo REC Slovensko v spolupráci s Úniou miest Slovenska a Združením miest a obcí Slovenska, zvíťazila Kremnica. Do súťaže sa tento rok zapojilo 25 miest a obcí, do druhého kola prešlo 22 z nich. Obce a mestá súťažili v štyroch veľkostných kategóriách, v ktorých sa najlepšie umiestnili Zábiedovo (do 1 000 obyvateľov), Kremnica (1 001 – 10 000 obyvateľov), Michalovce (10 001 – 50 000 obyvateľov) a Nitra (nad 50 000 obyvateľov).

Hlavné ocenenie za aktívny prístup k ochrane a tvorbe životného prostredia a zaujímavé projekty realizované v tejto oblasti získala práve Kremnica. Cenu Najlepší projekt získalo Zábiedovo, najmä za program environmentálne uvedomelého občianstva, v rámci ktorého aktívne a komplexne vzdeláva svojich občanov v otázkach separovania odpadu v obci a zapája ich do rôznych projektov. Záštitu nad súťažou prevzalo Ministerstvo životného prostredia SR. Okrem Slovenska sa súťaž konala aj v Nemecku, Francúzsku, Maďarsku a Španielsku.

Hodnotitelia pri Kremnici ocenili projekt adaptácie Zechenterovej záhrady, kosenie Bujačej lúky s výskytom vzácneho šafranu, projekt zachovania starých a krajových odrôd úžitkových ovocných drevín, rekultiváciu skládky Ovčín, ale aj aktívnu účasť na filmovom festivale o životnom prostredí Envirofilm, ďalej v súťaži Záleží mi na mojom okolí, Kremnické jablko, ale tiež za Výstavu kvetov. Pozitívne ocenili aj vydanie be-dekra Kremnica a okolie.

Celkovým víťazom súťaže v Španielsku sa stala obec Puebla de Sanabria s 1 586 obyvateľmi. V Nemecku je víťazom súťaže mesto Hannover s počtom obyvateľov 519 212. Víťazi ostatných krajín zapojených do projektu budú známi čoskoro. Najzaujímavejšie a najinšpirujúcejšie príklady krokov zameraných na ochranu a zveľaďovanie biodiverzity na Slovensku, ako aj ďalších štyroch európskych krajín (Francúzska, Nemecka, Maďarska a Španielska), sa spracujú do spoločnej publikácie. Zároveň zástupcovia víťazných miest budú pozvaní na záverečnú konferenciu do Bruselu.

Zdroj: REC

BIOMILA – Biopotravinou roka 2011

V online hlasovaní na www.biopotravinaroka.info (od 1. júla do 30. septembra 2011) slovenskí spotrebiteľia rozhodli, že prestížne ocenenie Biopotravina roka 2011 získava produkt BIOMILA špaldové cestoviny tarhoňa výrobcu Ekotrend Myjava, spol. s r. o. Len o pár hlasov zaostala BIO ovčia bryndza zo Salaša Pružina. Do hlasovania sa zapojilo 1 413 spotrebiteľov. Boj o prvé miesto bol veľmi napínavý, v hlasovaní dlho viedla BIO ovčia bryndza. Oba produkty majú veľa podporovateľov a na trhu sú jedinečné. Výsledky boli slávnostne vyhlásené na Trenčianskom BIO jarmoku 7. októbra 2011.

BIOMILA špaldová tarhoňa je vyrobená zo stopercentnej slovenskej špaldovej pšenice v kvalite BIO, dopestovanej v krásnom myjavskom kraji. Špalda obsahuje viac bielkovín a lepku ako bežná pšenica a jej príjemná oriešková chuť láka najmä malých konzumentov. Navyše, výrobky zo špaldy majú vďaka vyššiemu podielu vlákniny priaznivé účinky na trávenie.

Dušan Janoviček, riaditeľ spoločnosti Ekotrend Myjava: „Špalda je výrobok, ktorý vytvorila príroda tak, že zrná je chránené na poli i na sklade v dvojtom obale pliev, ktoré ho chránia pred rôznymi vplyvmi znečistenia a tejto plevy sa zbavuje ďalším spracovaním až tesne pred mletím zrna v mlyne. Špaldová tarhoňa je výrobok, ktorý je vyrobený z takto výnimočne prírodou vytvoreného obilia.“

BIO ovčia bryndza je pravá BIO bryndza zo stopercentného ovčieho nepasterizovaného mlieka z podhorských oblastí Strážovskej hornatiny, vyrobená podľa pôvodných receptúr. Sú v nej zachované všetky zdravie prospešné mikroorganizmy. Je bohatým zdrojom kvalitných bielkovín, minerálov, vitamínov B-komplexu, konjugovanej kyseliny linolovej, ktorá okrem iného odbúrava tuky z tela. Obsahuje 30 druhov mliečnych baktérií a kvasiniek.

Oľga Apoleníková, SHR, Salaš Pružina: „Naša jedinečná bryndza je vyrábaná podľa tradičných receptúr našich predkov z dôb, kedy bola ešte všetka bryndza „bio“. Tento skvost našich salašov vyrábali s hrdosťou a veľkou láskou, a preto sa touto nielen chutnou, ale aj veľmi zdravou potravinou presadili aj za hranicami Slovenska.“

Vyhlasovateľom a organizátorom spotrebiteľského hlasovania Biopotravina roka je Centrum environmentálnych aktivít (CEA) Trenčín, v spolupráci so Zväzom Ekotrend Slovakia.

Richard Medál

Foto: Kristína Medálová

Biopotravinou roka 2011 sa stala BIOMILA špaldová tarhoňa z Ekotrendu Myjava

Foto: Kristína Medálová

Žinčica, korbáčiky, ovčí syr... Po výrobkoch zo Salaša Pružina sa len tak zaprášilo...

Najlepšia lesoochranárska škola 2011

Najakatívnejší žiaci so speváčkou Kristínou

Hlavná cena tentoraz nakoniec poputovala do Základnej školy na Komenského ulici v Spišských Vlachoch. Na tejto škole pedagógovia vedú svojich žiakov k poznávaniu okolitej prírody po celý rok, a to nielen na vyučovacích hodinách, ale aj na celoročných poznávacích vychádzkach. Škola spolupracuje so Správou Národného parku Slovenský raj. Žiaci vo

Deviaty ročník súťaže o najlepšiu lesoochranársku školu roka 2011 vyhlásila Nadácia Zelená nádej v spolupráci s Lesoochranárskym zoskupením VLK (LZ VLK) pre základné a stredné školy na celom Slovensku. Jej hlavným mottom bolo „Školy o lesoch a pre les“ a svojimi aktivitami sa do nej zapojilo vyše 50 škôl. V tomto ročníku to bolo doposiaľ najťažšie rozhodovanie, lebo asi tretina škôl bola na približne rovnakej úrovni.

svojich referátoch na tému *Les a voda* reagovali na povodne v ich regióne a zdôrazňovali význam lesov pre zadržiavanie vody v krajine. Na tejto škole sa podarilo výborne zosúladiť teoretickú výučbu s praktickým poznávaním. Odmenu im bol živý koncert Kristíny s jej sprievodnou skupinou, ktorý sa konal 14. septembra 2011 priamo na nádvorí školy a bola to skutočne vydarená akcia.

Čestné uznanie a knižné dary získalo ďalších 5 škôl, a to výhercovia predchádzajúcich dvoch ročníkov ZŠ s MŠ na Tajovského ul. v Poprade a ZŠ M. R. Štefánika v Ivanke pri Dunaji, ktorí vo svojej

celoročnej činnosti nepoľavili a ZŠ na Mukačevskej ul. v Prešove, ktorá zorganizovala Deň otvorených dverí zameraný na lesy a jej žiaci pomáhali zbierať podpisy pod petíciu na záchranu pohoria Čergov.

Študenti zo Spojenej školy – Strednej odbornej školy technickej z Nižnej zaujali monitorovaním stavu lesov a dôsledkov negatívnych aktivít v lesoch a žiaci zo ZŠ Mierová vo Svite svojou pomocou pri obnove náučného chodníka v Prírodnej rezervácii Baba. Všetky školy dostali ako darček DVD s pekným filmovým dokumentom Zdena Vlacha *V pralesoch Karpát*.

Ing. Mária Hudáková, správkyňa nadácie

Stromom roka 2011 sa stala lipa

1. miesto

2. miesto

3. miesto

Vítazom ankety Nadácie Ekopolis Strom roka 2011 sa stala 320-ročná lipa malolistá z Lipian (okres Sabinov). Táto lipa bude reprezentovať Slovensko v súťaži Európsky strom roka. Na 2. mieste skončila ďalšia lipa malolistá z Kameničian (okres Ilava), ktorá má korunu v tvare srdca. Tretie miesto patrí jarabine oskorušovej z Bošácej (okres Nové Mesto nad Váhom). Do ankety Strom roka 2011 prišlo z celého Slovenska až 91 nominovaných stromov, z ktorých vybrala porota 12 finalistov. Dvanásť finalistov ankety získalo celkom 10 167 hlasov. Finančný príspevok (333 eur), ktorý dostali prvé tri ocenené stromy, môže a určite aj bude použitý na ich ošetrovanie alebo úpravu okolia. Bronzovú oskorušu z Bošácej, ktorej hrozí rozštiepenie, táto pomoc zachráni.

Príbehy víťazných stromov

- **Lipa malolistá** (*Tilia cordata* Miller)

Lipany (okres Sabinov), vek: 320 rokov, výška: 23 m, obvod: 536 cm

Podľa historických údajov na mieste, kde boli v 11. storočí založené Lipany, rástol posvätný staroslovanský lípový háj ako symbol slovanstva. Tento háj bol takmer celý vyrúbaný, ostalo len posledných sedem líp. Do 16. storočia sa mesto volalo Sedem Líp. Spojenie medzi Lipanmi a lipami nie je len slovná hračka, ale skutočný príbeh. Dodnes má mesto vo svojom erbe sedem symbolických líp. Stovky živých líp rastú priamo v meste, ale aj v širšom okolí. Lipa pri Kostole sv. Martina však patrí medzi najkrajšie a ľudia ju majú radi ako svoju „čestnú občianku mesta“.

- **Lipa malolistá** (*Tilia cordata*)

Kameničany, centrum obce (okres Ilava), vek: 500 rokov, výška: 22 m, obvod: 550 cm

Lipa v Kameničanoch rastie presne v centre obce. Priamo pri nej je autobusová zastávka. Možno práve preto, lebo ľudia sa pri nej v minulosti často a radi pristavili. Tvar jej koruny nápadne pripomína srdce. Vo vnútri kmeňa lipy je bútlavina, ktorá generáciám detí slúžila ako dobrá skrýša pri schovávačke. Pre domácich je malým zázrakom, pretože napriek pokročilému veku sa po dlhšej zime vždy zobúda a ako srdce dediny „bije“ naďalej.

- **Jarabina oskorušová** (*Sorbus domestica*)

Bošáca-Zabudišová, časť Chvílovec (okres Nové mesto nad Váhom), vek: 350 rokov, výška: 20 m, obvod: 440 cm

Strom je skvostom medzi stovkami oskorúš v Bielych Karpatoch a ozdobou kultúrnej krajiny. Býval miestom zastávok detí, ktoré až do roku 1960 chodievali pešo do školy. Vraj v jeho okolí v noci aj „čoši“ strašilo, prepadávalo okoloidúcich a strhávalo z nich šaty... Poveru však možno vytvoril a udržoval jej majiteľ, aby uchránil úrodu vzácneho ovocia pred zlodejmi. Strom stále rodí chutné plody, ktoré sú vhodné na sušenie, zaváranie a na výrobu pálenky, tradičnej oskorušovice.

Zdroj: Nadácia Ekopolis